

WPROWADZENIE

Niniejszy numer *Neofilologa* (48/1) został poświęcony teoretycznym i praktycznym zagadnieniom dotyczącym różnic indywidualnych w odniesieniu do uczenia języka obcego. Jest to pierwszy z kolei tom tematyczny stanowiący pokłosie Dorożnej Konferencji Naukowej Polskiego Towarzystwa Neofilologicznego pt. „Rola różnic indywidualnych w uczeniu się i nauczaniu języków obcych”, zorganizowanej w dniach 5-7 września 2016, której współorganizatorem i gospodarzem był Zakład Filologii Angielskiej Akademii Pomorskiej w Słupsku.

Różnice indywidualne stanowią popularny, choć wciąż słabo zbadany obszar glottodydaktyki. Ponadto, w badaniach w tej dziedzinie odnotowuje się znaczące dysproporcje ilościowe: przeważają badania nad motywacją i strategiami uczenia się języka obcego, przy jednoczesnym deficycie analiz czynników takich jak inteligencja, zdolności językowe, pamięć oraz osobowość. Niniejszy tom zawiera dziewięć artykułów, prezentujących zarówno rozważania teoretyczne, jak i badania empiryczne dotyczące motywacji, strategii uczenia się języków obcych, zdolności, inteligencji i osobowości. Oprócz tradycyjnie rozumianych analiz różnic indywidualnych, zaprezentowane zostały metody badawcze jakościowe, takie jak autonarracja i analiza teorii subiektywnych. Różnorodność tematyczna temu pozwala na uchwycenie szerokiego spektrum czynników indywidualnych, zarówno w ujęciu ilościowym, jak i jakościowym.

Bieżący tom *Neofilologa* otwierają trzy artykuły, które mają na celu zdefiniowanie pojęć oraz przedstawienie kluczowych koncepcji i badań w omawianym obszarze.

W artykule „Dynamiczny charakter zmiennych indywidualnych – wyzwania badawcze i implikacje dydaktyczne”, Mirosław Pawlak przedstawia podstawowe pojęcia w dziedzinie badań nad różnicami indywidualnymi, podkreślając konieczność ujęcia dynamicznego, tj. uwzględniającego zmienność w czasie oraz interakcje środowiskowe. Autor określa cele artykułu jako dwojakie: z jednej strony jest to wskazanie, w jaki sposób dynamiczny charakter czynników indywidualnych może zostać uwzględniony przy prowadzeniu badań empirycznych,

natomiast z drugiej strony, celem autora jest prezentacja sugestii dotyczących indywidualizacji procesu kształcenia językowego.

Artykuł **Adriany Biedroń** zatytułowany „Zdolności językowe i inteligencja w nauce języka obcego – teoria naukowa a praktyka dydaktyczna” zawiera rozważania teoretyczne na temat relatywnie stałych czynników indywidualnych, tj. inteligencji i zdolności językowych. Autorka omawia aktualne teorie w dziedzinie studiów nad tymi czynnikami, z uwzględnieniem badań genetycznych i neurologicznych, jak również problemy i perspektywy badawcze. Artykuł zawiera także próbę odniesienia teorii naukowej do praktyki dydaktycznej, czyli diagnozę deficytów omawianych czynników, trening zdolności oraz proponowane przez badaczy rozwiązania specyficznych problemów w pracy z uczniem.

W artykule „Pisemna autonarracja w badaniu różnic indywidualnych w glottodydaktyce”, **Maciej Smuk** koncentruje się na niezwykle interesującym, choć rzadko badanym procesie, jakim jest autonarracja, czyli opowieść o sobie. Celem autora jest zaprezentowanie potencjału autonarracji, głównie w formie pisemnej, jako metody badawczej w glottodydaktyce. W pierwszej części artykułu omówione zostaje pojęcie autonarracji, zarys historii badań z wykorzystaniem tej metody oraz cechy autonarracji jako metody badawczej. Część empiryczną stanowi opis badania autonarracyjnego, przeprowadzonego przez autora.

Podobną perspektywę badawczą przyjmuje **Dorota Pudo** w artykule „Subiektywne teorie na temat uczenia się języka obcego studentów romanistyki”. Celem badania jakościowego omawianego przez autorkę było zgromadzenie i przeanalizowanie przekonań studentów romanistyki na temat uczenia się języka obcego, leżących u podstaw ich osobistych teorii uczenia się języka.

Kolejne trzy artykuły mają charakter empiryczny i dotyczą strategii uczenia się języka obcego.

Artykuł zatytułowany „Odniesienia do języka ojczystego jako strategia uczenia się gramatyki języka obcego: perspektywa polskich uczniów języka angielskiego”, autorstwa **Aleksandry Wach**, dotyczy strategii uczenia się gramatyki języka obcego ze szczególnym uwzględnieniem strategii opartych na odwoływaniu się do języka ojczystego uczniów. Autorka przedstawia zarys badań nad strategiami uczenia się gramatyki oraz krytycznie analizuje wyniki przeprowadzonego przez siebie badania jakościowego.

Jakub Przybył jest autorem artykułu zatytułowanego „Determinanty korzystania ze strategii uczenia się języka angielskiego przez studentów poznańskich uczelni”. W projekcie badawczym postawiono szereg pytań dotyczących związków między strategiami uczenia się języka angielskiego a innymi różnicami indywidualnymi, tj. osobowością uczącego się, jego poziomem kompetencji, płcią, miejscem pochodzenia, kierunkiem obranych studiów oraz typem uczelni. Nowatorskość projektu polega na skorelowaniu cech osobowości

ze strategiami uczenia się, co stanowi cenne źródło informacji dla nauczyciela i ucznia z perspektywy indywidualizacji procesu nauczania.

Podobny charakter ma kolejny projekt badawczy zaprezentowany w artykule Jakuba Przybyła, Malwiny Małowskiej, Klaudii Chmielewskiej, Marty Gawek i Małgorzaty Grzymały pt. „Różnice w korzystaniu ze strategii uczenia się języka angielskiego przez studentów: wnioski z badania”. Jak dowodzą autorzy, istnieją statystycznie istotne różnice w użyciu strategii pomiędzy studentami różnych kierunków studiów, jak również reprezentującymi różne poziomy zaawansowania językowego.

Motywacja dzieci do nauki języka obcego jest tematem poruszonym przez Małgorzatę Baran-Łucarz w artykule pt. „Motywacja do nauki języka angielskiego w drugiej klasie szkoły podstawowej”. Celem przeprowadzonego badania było zdiagnozowanie poziomu oraz rodzaju motywacji do uczenia się języka angielskiego wśród polskich drugoklasistów uczęszczających do jednej ze szkół podstawowych we Wrocławiu. Autorka dowodzi, iż pomimo popularności badań nad różnymi typami motywacji, motywacja polskich dzieci do nauki języka angielskiego pozostaje tematem wieloaspektowym i wciąż słabo zbadanym.

Celem artykułu autorstwa Anny Grabowskiej pt. „Cechy użytkowników języków obcych sprzyjające interkomunikacji (komunikacji w językach pokrewnych)”, zamykającego tom, jest refleksja nad różnicami indywidualnymi w perspektywie komunikacji w różnych językach, czyli interkomunikacji, a także podjęcie próby uszczegółowienia wykazu cech indywidualnych, pożądaných w takiej komunikacji. Artykuł ma charakter przeglądowy i opiera się w dużej mierze na teorii interkomprensji i interkomunikacji Balboniego.

Podsumowując, bieżący tom Neofilologa zawiera różnorodne artykuły dotyczące indywidualnych cech ucznia mających wpływ na naukę języka obcego. Różnorodność perspektyw, metod badawczych i opinii prezentowanych przez Autorów dowodzi, jak wieloaspektowym i złożonym tematem są różnice indywidualne. Wyrażam nadzieję, iż zaprezentowane tu teorie oraz badania empiryczne będą stanowiły źródło inspiracji dla czytelnika w badaniach naukowych.

Adriana Biedroń